

Til: Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Nyropsgade 30, 1780 København V
kvaelstof-klima@sgav.dk
J.nr. 25-11-000017

Høring af udkast til bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2025/2026 (gødskningsbekendtgørelsen)

Generelle bemærkning

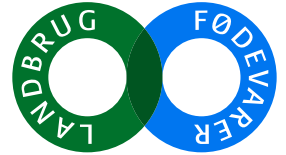
Landbrug & Fødevarer (L&F) fremsender hermed høringssvar til gødskningsbekendtgørelsen for planperioden 2025/2026. Som L&F har meldt ud tidligere, kommer bekendtgørelsen alt for sent i høring. Gødskningsreglerne bliver kendt for sent i forhold til landbrugerens planlægning. L&F mener, at den tilhørende vejledning bør komme i høring samtidig med bekendtgørelsen, da det kan fremme forståelsen af reglerne, inden ikrafttrædelse af reglerne 1. august.

Nye husdyrnormer for økologiske grise

L&F er meget kritiske overfor processen og den sene udmelding. Vi er ikke blevet inddraget i ændringen, selvom det ville have været oplagt bl.a. i forbindelse med mødet i Kontaktforum vedr. administration og kontrol af gødningsregnskaber d. 1. maj 2025. Ændringen har store konsekvenser for økologiske sohold, som på ingen måde kan imødekommes af en type-2 korrektion. Det har ikke tilstrækkelig gennemslagskraft på beregningsgrundlaget og er besværligt pga. dokumentationskrav. For at type 2-korrektion kunne være en mulighed, skulle ændringen være kendt i god tid, så erhvervet ville kunne nå at indsamle den nødvendige information. Dokumentationsperioden for type 2-korrektion, § 41. *"Dokumentationen for type 2-korrektion skal mindst omfatte en sammenhængende periode på 365 dage i perioden fra den 15. juni 2025 til den 31. august 2026"*, dvs. den seneste periode kan være 1. september 2025 til 31. august 2026. Da bekendtgørelsen sandsynligvis offentliggøres sidste halvdel af juli måned 2025, så har producenterne reelt en måneds tid til at få registreringsrutiner på plads. Det er på ingen måder rimeligt.

Da normtallene for udegående fjerkræ blev strammet med ca. 10 pct. (fordi fradraget ift. gødningsregnskaber på 10 pct. for gødning afsat på friland blev fjernet) blev det f.eks. varslet året før i høringsbrevet ifm. høringen af gødskningsbekendtgørelsen 2023/2024: *"Den andel af fjerkrægødningen, der afsættes på udearealer, vil derfor også indgå i normen for fjerkræ. Landbrugsstyrelsen er imidlertid opmærksom på, at en forøgelse af normerne af kvælstof og fosfor på 10 pct., for systemer med fjerkræ på udearealer, medfører et behov for, at de enkelte virksomheder kan nå at tilpasse sig forøgelsen i gødningsregnskabet. Tilpasningen kan bestå i flere udbringningsarealer, indgåelse af nye aftaler om afsætning af husdyrgødning eller opbygning af lagerkapacitet, hvis der for eksempel ønskes afsætning til biogasanlæg. Normen for udegående fjerkræ forøges derfor først fra planperioden 2024/2025"*.

L&F er desuden meget undrende overfor, at der ikke er blevet foretaget konsekvensberegninger. Vores umiddelbare bud er, at soantallet på bedriften skal reduceres med omkring eller op til 50 pct. Dog vil det hverken være muligt at reducere soantallet eller tilkøbe nye arealer, så bedriften kan tilpasse sig inden 1. august 2025.

Vi vil derfor opfordre til, at der ikke indføres skærpede normer for de økologiske søer, før der foreligger en grundig og balanceret konsekvensanalyse. Denne analyse bør omfatte:

- Miljømæssige effekter af udendørs sohold sammenlignet med andre produktionsformer.
- Erhvervsøkonomiske konsekvenser for de berørte bedrifter, herunder mulighederne for arealtilpasning og produktionsomlægning.
- Dyrevelfærdsmæssige konsekvenser, hvis produktionen skal reduceres eller omlægges væk fra udendørs drift.

Det er vores klare vurdering, at de foreslåede ændringer ikke kan implementeres forsvarligt til 1. august 2025. Derfor bør implementeringen **som minimum** udskydes indtil der er styr på det faglige grundlag og konsekvenser, og der bør ydermere indledes en **bilateral dialog med erhvervet, herunder også med Innovationscenter for Økologisk Landbrug**, med henblik på at finde løsninger, der både tilgodeser miljøet og sikrer en bæredygtig og ansvarlig udvikling af økologisk og udendørs svineproduktion.

Type 2-korrektion

Der er en efterspørgsel på at kunne korrigere pr. site/CHR.nr. – og ikke på cvr.nr. -niveau, da mange bedrifter opkøber eller lejer nye stalde, hvorfor der kan være forskellige staldsystemer på bedriften med deraf følgende forskellig effektivitet.

Gødskning af græs ift. kløverandelen i marken

L&F mener fortsat, at det bør være muligt at ændre afgrødekode fra f.eks. 260 til 263 undervejs i græsmarkens levetid, hvis kløveren forsvinder. Det er det reelle kløverindhold i marken, der bestemmer kvælstofkvoten til græsmarken. Ellers kan det betyde, at græsmarkens varighed forkortes, da landmændene ikke kan opretholde udbyttet, når kløverandelen falder med stigende alder. Den kortere varighed virker kontraproduktivt ift. det politiske ønske om længerevarende græsmarker, og samtidig mindskes risikoen for kvælstofudvaskning og lattergasemission forbundet med omlægning.

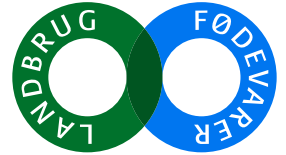
Dette burde være en mulighed nu ift. høringsvarsnotatet for Bek. 2024/2025, hvor SGAV skrev følgende: "Landbrugsstyrelsen har arbejdet på en løsning, hvorved normen for græs fastsættes ud fra det faktiske indhold af kløver i marken, men har været udfordret af samspillet til kvægundtagelsen. Med afviklingen af kvægundtagelsen arbejdes der videre med en løsning".

Udnyttelsen af efterafgrøder på biogasanlæg

L&F mener fortsat, at det vil være positivt for energisektoren og næringsstofbalancen, hvis landbrugere høster deres efterafgrøder og får dem afgasset i biogasanlæg. Denne praksis tillader genbrug af næringsstoffer og muliggør, at afgasset biomasse kan bruges som gødning på et tidspunkt, hvor den kommende hovedafgrøde kan udnytte den optimalt. Dette giver en række klima- og miljøfordele, da det reducerer risikoen for kvælstofudvaskning og fremmer bedre udnyttelse af næringsstofferne. L&F opfordrer derfor til, at reglerne for fratræk af kvælstof i gødningsregnskabet, ligeledes bør være gældende for næringsstoffer i afgasset biomasse, der har ophav fra efterafgrøder.

Eftervirkning kvælstoffikserende efterafgrøder

Eftervirkningen for kvælstoffikserende efterafgrøder er sat for højt (50 kg N pr. ha.) i forhold til hvad landmanden oplever som opnåeligt. Den høje indregnede eftervirkning bevirker, at der ikke er mange landmænd, der gør brug af denne mulighed. L&F mener dog fortsat, at det er meget vigtigt, at dette alternativ til efterafgrøder fastholdes som en mulighed fremadrettet.

Vi vil derfor opfordre til, at SGAV får udarbejdet et større fagligt grundlag på flere lokaliteter i Danmark, så eftervirkningen kommer ned på et mere realistisk og praktisk opnåeligt niveau. Lige nu sidder landmanden med risikoen ved dårlig etablering eller ugunstige vækstvilkår, f.eks. tidlig vinter.

Specifikke kommentarer til bekendtgørelsesudkastet:

Paragraf	Kommentar
§13, stk. 5 og § 14	Det bør være muligt at overtage dokumentation fra tidligere ejer/cvr.nr. i forbindelse med korrektion af N-normen ved højere udbytte, som minimum, hvis ejerkredsen bag virksomheden er den samme (ved skift af cvr.nr.)
§ 24	I tilfælde af <i>f.eks. brand og tyveri og lignende</i> (bør udvides med det som er skrevet med kursiv), så det også er muligt at søge denne dispensation ved uheld, hvor en tank med gødning f.eks. lækker. Kunne der stå "ved uforudsete hændelser" eller "force majeure lignende tilfælde"? Eller er det allerede dækket af teksten?

Bilag 1, Tabel 1 Normer til landbrugsafgrøder (kvælstof og fosfor)

Note 2) bør præciseres ift. hvad "alt andet end korn" indbefatter. Det har medført misforståelser i praksis. Regnes majs som korn? Og hvor er det defineret?

Note 13) "Angivelsen af hvorvidt der er over eller under 50 pct. bælgssæd er afhængig er udsædsmængden baseret på frøantal" bør ændres, så det er det faktiske i marken som tæller jf. ovenstående bemærkning til: "Gødskning af græs ift. kløverandelen i marken".

SGAV har i sidste [høringssvarsnotat](#) skrevet følgende: "Landbrugsstyrelsen har arbejdet på en løsning, hvorved normen for græs fastsættes ud fra det faktiske indhold af kløver i marken, men har været udfordret at samspillet til kvægundtagelsen. Med afviklingen af kvægundtagelsen arbejdes der videre med en løsning". Kvægundtagelsen har været afviklet siden 1. august 2024, så nu bør det være muligt til kommende planperiode at ændre note 13) til det faktiske i marken.

Med venlig hilsen

Mathilde Ganderup Friedrichsen
Seniorkonsulent

M +45 2290 2550
E magf@lf.dk